ІБЛІОТЕКА „МОЛОТА“, Ч. 2.

РОЛЄТАРІ УСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЬ!

ДЕМЯН БЄДНИЙ

ЗЕМЛЯ ОБІТОВАНА

ОТСЯ КНИЖКА ВЧИТЬ НЕНАДАРМА,
ЯК БУРЖУАЗНОГО ЗБУТИСЬ ЯРМА,
ЩО НАЙВАЖНІЙШЕ ДЛЯ ЛЮДУ РОБУЧОГО
З УСЬОГО НЕМИНУЧОГО.

ПЕРЕКЛАВ П. Д.

НЮ ЙОРК — 1921 — ВІДЕНЬ

РУКОВАНО 10.000 ПРИМІРНИКІВ В ДРУКАРНІ „АДРІЯ“.

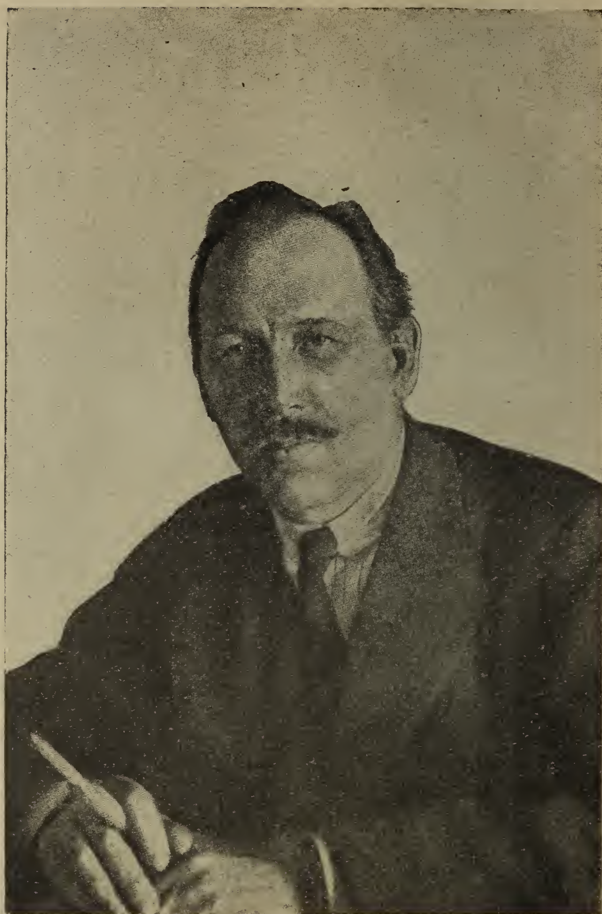

ДЕМЯН БЄДНИЙ

ЗЕМЛЯ ОБІТОВАНА

Біблія навиворіт
Та про меньшевицький рід.
Стародавні клясові свари.
Меньшевицькі чвари.

Слухайте, браття, уважно:
Дійсно се дуже важно!

> І каже їм царь єгипетський: Про що ти, Мойсею, й ти, Ароне, одвертаєте людей моїх від їхнього діла?
>
> 2 кн. Мойсея, 5, 4.

Роскажу вам тут усе я
Про Арона та Мойсея.
Ось були мужики:
Справжні большевики!
За меньшевиками теж діло не стало:
Було їх при Мойсеї чимало;
Не без виродку у рода.
Як єгипетська ся порода
З фараонівським набродом купно
Все поводилася переступно,
Підло та ганебно, —
Оповісти вельми потребно.

Нагадаю я навмисно
Те, що всім письменним звісно
Вже давно і досконально:
Перш Мойсей жив нелеґально.
Тільки що настала змога
(В них була обачність строга),

Став Мойсей разом з Ароном
Перед лютим фараоном:
О, величносте, так ось і так,
Жид робітник гине аж страх:
Усякі там приставники
Та капитани-справники,
Його гнуть в три погибели,
І женуть до останньої згибели.

Почувши такую... петицію,
Фараон вломився в амбіцію:
Ах ви, ледарі, ах ви поганці! —
Поскакали гінці з маніфестом уранці:
— В фараонівських наших турботах
О громадських роботах
Закликаємо все провідництво
Зміцнити фабричне вирібництво,
Додати пригінчих до теперішнього штату,
Обтяти робітничу плату,

Робітників виганяти на роботи
Щодня, не виключаючи навіть суботи, —
(Себто, празники всі... скасувать),
За прогули карать,
І зменшить, де давалось, приварок, —
Словом, вийшов подарок!
І Мойсея потом
Мастаки меньшевицькі гуртом
Ганили довго і люто:
— Будь тобі, вражий сину, прекруто!
Підвів ти всіх нас під біду! —
Це було... я не тямлю вже, в котрім году.

ГЛАВА II.

Як Мойсей з братом Ароном
Боролися з фараоном,
Як вони по большевицьки справу ладнали
І як меньшевики їм ту справу псували.
О меньшевицьких шептунах
І буржуазних штанах.

І почув я теж стогнання синів ізраїлевих, що їх египтяне держали в неволі...
І виведу вас з насильства египетського і вирятую вас зпід панщини.
2 кн. Мойсея, 6, 5—6.

А Мойсей — все своє: повів аґітацію,
Де знишка пустив прокламацію,

Де мітінґ на цілу нічку провів;
Скрізь до точки одної він бив:
— Геть грабіжницьку всю буржуазію!
Гайда, хлопята, з Єгипта ми в Азію!
У землю хананейську, хеттейську, амрейську,
Ферезейську, гергсейську, евейську, євсейську,
Що молоком і медом багаті!
Там будемо життя будувати!

Там у землі обітованій
Запашно уквітованій,
Тучній, з ґрунтом хлібрідним,
Житимемо життям свобідним!
І в роботі і в кормі —
По справедливій нормі,
Без суперечок і зайвих хмар на небі:
Дамо ми кожному — по його потребі,
Візьмемо від кожного по його здатности.
Се — головне. Решта — подробиці, справа придатности!

І не здоліли чарівники стати перед Мойсеєм...

2 кн. Мойсея, 9, 11.

Користаючи з дозвілля (попавши у вязення),
Мойсей разом з Ароном своє вчення

Про клясові протиріччя й єгипетську неволю
Виклали в книзі своїй, пояснивши їх ролю.
Всі єгипетські вчені
Перестали товкти цегли товчені, —
Побачивши большевицьку заразу,
Заворушилися зразу.
Перед фараоновим троном
З Мойсеєм і братом Ароном

Сперечалися чарівники й мастаки:
— „Правду кажемо ми, а не ви, простаки.
Ми — справжні жерці науки,
Так нам і карти в руки.
Ми в політичній економії
Розвязали всі антиномії! —
Засипали чарівники словами чуденними,
Єгипетськими й чужоземними,
І словесами і чудесами.
Про це ви в біблії прочитаєте самі, —
Як спіралися з Мойсеєм чудодії,
Є там два розділи-дії,
Навіть три, — що я брешу-то! —
Прийшлось чудодіям дуже круто.
Хоча в біблії дещо оповідається загадково,
Ясно одначе, що Мойсей працював гарячково.
Розсилав аґітаторів, книжечки, байки.
Наслідком сього скрізь пішли страйки.
Багачів затрясла лихоманка.
Метушились жандарми. Підтяглася охранка.

Та не послухали Мойсея від легкодухости...

2 кн. Мойсея, 6, 9.

Меньшевицька вся шпанка,
Мразь робучих верхів маловірна,
Фараонопокірна,
Голосила в смертенній трівозі,
Що „сей рух на невірній дорозі",
Що бунтують „стихія" та вуличні „маси",
Мовляв треба створити безпечности „каси"
І не лізти на кіл, зовсім не оглядаючись.
Ну, а рух і розруха росли, все збільшаючись.
Виробництво усе занепало.
На ринках товару лишилося мало.
Дійшло до того, що не стало вже гноту,
Єгипетська тьма укрила не тільки голоту.
Дійшло нарешті й упрост до терору.
Заволав фараон від такого опору,
На міністра насів непотребного:
— Дочекались кінця ми ганебного!
Ну який уже ти воєвода:
Не зумів усмирити клятого рода.

ЄГИПЕТСЬКА ТЬМА.

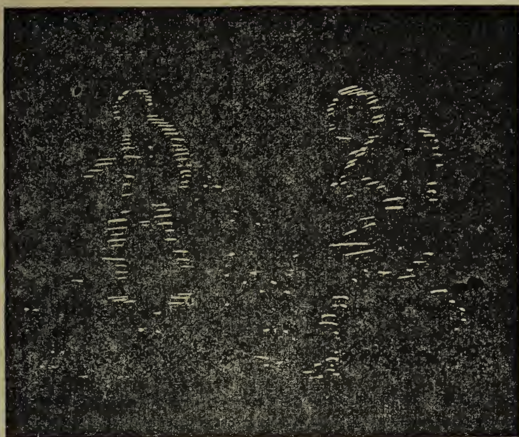

Так іди ж, заяви всім цим иродам, — рохля ти: —
Хай ідуть хоч до біса! Будь вони проклятi! —

> І вчин ли сини ізрайлеві по слову Мойсеєвому і визичали в єгиптян клейноти срібні і клейноти золоті й шати... і сплюндрували єгиптян.
>
> 2 кн. Мойсей, 12, 35—36.

І велів тут Мойсей всьому бідному люду:
— Убрання, все золото, гроші, посуду —
Все тягніть ви собі від єгиптян багатих!
Не жалійте буржуїв проклятих!
Оббірайте все, що тільки можна. Чого там!
Пощо наше ж добро полишать живоглотам! —
В меньшевицькій газеті,
Чи то в меньшевицькім комітеті,
Чи де там, не тямлю, та се і байдуже! —
Мойсея панове сі лаяли дуже:
— Неодповідальний авантюрист!
— Се ж пройдисвіт! — Бандит! — Анархист!
— Що він робить ось з темним робучим народом!
— Він загубить нас цим розбишацьким „ісходом"!
— Навіть з бідних буржуїв штани став здіймати!
— Фараон вже покаже усім нам... мойсеєву матір!
— Коштуватиме дорого нас ця затія!
— Розідрать його мало, злочинця, злодія!

* * *

Мойсей гнув своє, не рахуючись з ропотом.
(Та й роптали вони, правда, шопотом!)
— Що ж мовчали тоді ці усі шептуни,
Коли з нас мироїди здирали штани?! —

ГЛАВА III.

О хиромантії зрадливій,
Компанії угодливій.
О чорносотеннім її заговорі
І загині фараона в Чермнім морі.

І вивів Господь того самого дня синів ізрайлевих з землі Єгипетської.
2 кн. Мойсея, **12**, 51.

І взяв шістьсот боєвих колесниць на вибір і всіх коней єгипетських... і погнався за синами ізрайлевими.
2 кн. Мойсея, **14**, 7—8.

Спитався Мойсей у народа:
— Чи все готове у вас для Ісхода?
— Все готове!
— Ну, з Богом! Рушайте, родимці!
Рушили — сімями: діти, батьки і домівці...
Спереду за провідниками йшла сила трудяща, —
Ззаду йшли шептуни, лиха зграя ледаща,
Сіючи чвару серед легкодушного люда:
— Ой, не вийшло би лиха! Не сталося б худо! —

Щоб позбутися небезпечного риску,
Шептуни за запискою слали записку
До фараона й до двірні його заразом:
З Мойсеєм мовляв вони кінчать притьмом, —
Хай не припишуть їм *його прегрішіння*:
Ввійти з законною властю в порозуміння,
Догодитись з начальством за спільною роботою
Всі готові вони найщиріише й з охотою.

І прокинувся намір лихий в фараоні:
Став він військо збірать для погоні, —
Приготовив ударні він роти
З найдобірної тільки піхоти,
З салдатів найвірніиших і добре муштрованих,
Взяв шістьсот колесниць заброньованих
І пігнав з усею силою пішою й конною
Розправлятись з ордою жидів-бунтарів беззаконною.

...Зняли сини ізраїлеві очі свої: аж се фараон уганяє за ними, та й полякались вельми. І заквилили ізраїльтяне... та й гукали Мойсеєві: „Хиба тим, що нема в Єгипті кладовищ, позабірав єси нас умирати в степу? Що се вкоїв єси з нами, що вивів нас з Єгипту? Чи не те ж саме говорено тобі в Єгипті: Відкажись од нас, щоб нам пробувати в неволі в єгиптія? Бо ліпше нам бути в неволі, ніж помирати в степу сім“.

І рече Мойсей людям: „Не лякайтесь і стійте, то й побачите рятунок... Бо єгиптян, яких бачите сьогодні, не бачитимете во віки!

2 кн. Мойсея, 14, 10—13.

„Беззаконникам“ туго прийшлось, просто горе.
Вперед не просунутись: море, —
Ззаду: чутно, як чмихають коні
Єгипетської дуже злої погоні.
А свої лиходії мутили, старались:
— Ось вам! Що? Вже догрались?
І за ким, дурні бевзі, пішли?
Що ви путнього, з вашим Мойсеєм знайшли?
Ну, яка вам користь від „Ісходу“?
Та се ж, дурні, є згибель народу!

Чи не ми ж вам в Єгипті твердили,
Щоб нікуди бак ви й ні за ким не ходили,
І молошної вже не шукали землі,
А в Єгипті себе тихо-смирно вели.
Доручили би нам ублагать фараона
Про частинні поправи закона;
Так до ладу того ідучи планомірно,
До успіху би ви наближались повільно та вірно,
Зовсім здавшись на наші честь, досвід, свідомість,
Без стрибка... в невідомість!

Задудили арапи в звичайну їх дудочку.
Легкодухі людці і пішли на сю удочку,
Понатуркали в уха один одному,
Одуріли зовсім в переляці тому:
— Ось темноти нашої підлої наслідки,
Ліпше було б в Єгипті терпіти всі нападки,
Ніж, обітниць наслухавшись, нині
Погибати задармо в пустині!

I простяг Мойсей руку свою над морем, і одганяв Господь море геть потужним східним вітром усю ніч... І ввійшли синове ізрайлеві в середину моря... І погнались єгиптяне і поввіходили за ними... І вертались води, та й затопили колесниці й їздців з усією потугою фараоновою...

2 кн. Мойсея, 14, 21—24.

Де дурневі — море, там умному — брід.
Повів Мойсей і крізь море нарід:
— Вяжіть хутчій намети, хлопці!
Гайда за мною вслід, молодці! —
Йшли вночі, а лише перед досвітом
До фараона прийшли про це з досвідом.
Пігнав фараон з усею силою слідом,
Та вірного сліду він зовсім не відав:
Загнавши війська, на глибокій дрягвині
Загинув, як муха в лихій павучині.
Шептунів лихоманка все гірше трясла:
— Хе! Удача сліпа се нас тільки спасла! —
Мойсей усміхався: удача чи чудо,
А вийшло не худо!
Дарма турбувалась шептунницька бовтня! —

Було це... наприкінці жовтня
Того самого году,
Про котрий написано... в книзі „Ісходу“.

ГЛАВА IV.

Про похід у землю обітовану.
Про голодний бунт і про манну.
Про здобишницьку спекуляцію
І про колючу акацію.

Заспівали тоді Мойсей і синове ізрайлеві пісню сю...

2 кн. Мойсея, 15, 2—3.

І нарекали люде на Мойсея, кажучи: Що нам пити?

2 кн. Мойсея, 15, 1.

І нарекала вся громада ізраїльська на Мойсея та Арона в степу. І мовляли їм синове ізрайлеві: Ліпше було б нам повмирати од руки господньої в єгипетській землі, сідячи круг казана з мясивом і їдячи хліба досхочу. Бо ви вивели нас у пустиню сю, щоб голодом поморити всю громаду.

2 кн. Мойсея, 16, 2—3.

Пійшов весь нарід крізь піски, крізь байраки,
Піднісши прапори червоні й ознаки.
Таламбаси і ліри нараз вигравали,
„Зречімося ми старого світу!“ частенько співали.
Одначе не завжде їм добре там жилося,
І їлось несито, погано і пилося.

Не пивши три дні, пустинею Сур вони йшли,
Горчіла занадто вода, як до Мерри прийшли.
Вдень сонце пекло завжде люто,
Вночі від охолоди приходилось круто.
Спочинок був добрий в Елімі.
Шептуни все-ж зітхали о старім режимі.
І паскудили стало безсмачно,
Одначе поводились довго обачно,
Доки трапилась зрештою перша нагода.
Їхня лють на вожаїв народа
Розкрилась в пустині, як тямиться, Син.
— Хе-хе! Ну, скажіть бо, почім керосин!
А хліб? Чи багато на карточку дали?
А як ми в Єгипті їдали?!
Чи хліба, ви скажете, нам не хватало?
Або мяса в котлах було мало?
Їли, скільки бажали і скільки могли,
А тепер нас куди і чого завели?
Ми казали се вам? Вірно, товариші?
— Як же бути? Назад повертать ариші!

І промовили Мойсей та Арон до всіх синів ізраїлевих: Вранці побачите славу Господню .. дасть Господь вам увечорі мясива їсти, а вранці досхочу хліба... Нехай кожне збірає, скілько на їду кому треба, гомор на кожного, беріть по лічбі душ ваших... Нехай ніхто не зоставляє сього до ранку.

2 кн. Мойсея, 16, 6—19.

Меньшевицька ватага зубата в народі
Все твердила: назад! хоч вертати та й годі.
Вийшла чвара. Дійшло, скажім просто, до бунта.
— Хліб?
— Де хліб?
— Чим годують?
— Восьминкою фунта!
— Що вони? Граються з нами?!
Вийшов сам тут Мойсей міркувать з крикунами:
— Заспокойтеся, хлопці. Чи з глузду ви зїхали?
Чи всі до угодовців уже переїхали?
Все, що я говорив про будучину, — вірно.
Та, як діти, ви хочете зразу примірно
Молошні ріки з берегами киселевими.
Стомились блуканнями ви кількадневими.
Як же далі буде? Може статися,
Нам і довго судилось тулятися.
Може, місяці, може, роки.
Ви ж вертати? Куди, парубки?
Та невже затужили ви по батогах,
Що гуляли по ваших спині і плечах?
І невже вас ще вабить минула неволя?
Почуття ваші так обробила недоля?
Чи се зрадницька зграя зробила,
Що у змовах і всяких підкопах є вміла?
З сею зграєю в новій подібній же бучі
Говоритиму я як грімниця у тучі. —

Через день успокоїли всі свої нерви,
В інтендантстві мясні отримавши консерви.
Зразу спала вся дурь у шальної товпи,
Коли видали всім по гомору крупи.
Кожний день манних круп по гомору —
Одному їдокові наїстися в пору.
Що до манни мав силу суворий приказ: —
Не ховати крупи про запас.

Всім, хто з манною поведе спекуляцію,
Прописати потрібно колючу акацію.
У кого спекулянтські є склонности,
Хоч убий, не привчиш до законности.
Було трудно за гадами всіми слідити,
Але манну вдавалось часом находити,
І находили шлях той до складу секретного
Завжде по сопуху матерялу запретного:
Не сховати крупи нікому без підвала,
А в наметах крупа загнивала:
Підіймали там знову й мишата в ній писк.
Словом, був чималий для здобишників риск.

ГЛАВА V.

О стоянню євреїв у Рефидині,
О главковерху Йосуї Навині,
О боротьбі проти уголових переступлень
І анархічних „виступлень“.

І втаборились в Рефидині... І були там люде жадні води, і нарікали на Мойсея, кажучи: Про що се ти вивів нас із Єгипту, щоб уморити нас і діти наші і скот наш згагою?

І заголосив Мойсей до Господа, кажучи: Що маю діяти з людьми моїми? Ще трохи, та й побють мене камінням.

І прийшов амалик, і бив на ізраїля в Рефидині. І рече Мойсей Йосуї: Навибірай нам людей та йди завтра битися з амаликом.

2 кн. Мойсея, **17,** 1—9.

Біда з бідою.
Негодонька трапилась знову з водою,
І знову був ропот і крик в Рефидині:
— Мойсей, браття, бажає в безводній пустині
Вморити худобу і нас, наших чад!
— Веди ж ти назад нас! — Веди нас назад! —
Таку зразу підняли трівогу, —
За каміння, здавалось, візьмуться, їй-богу!
Вже здавалось: сей бунт покінчиться бідою, —
Але... все-ж полагодилось справу з водою.
Одначе небавом ще гірше враз стало,
Бо лихо тяженне настало.
Напав на євреїв народ амалик:
Тут жах серед люду був дуже велик.
Зажурився Мойсей: „О, Боже народу мого!
Главковерхом тепер я призначу кого?“
Для цивільних орудок Мойсей мав Арона,
Але... зовсім инакша, бач, річ — оборона.
Вибір впав на Навина.
Бо Йосуя Навин був уже не дитина,
Неабиякий хлопець собі „від горшка — три вершка:
Голови не побачиш
з мішка!“
Подивитись лише на
Навина —
Картина:
Ростом велетень, кулак
— премогучий
І характер рішучий.
Главковерх видав зразу ж свій заклик народу:

— Боронімо ми, браття, свободу!
Всі до червоної армії! Всі в батальони!
Стрепенулись райони,
Чи пак, як їх там звать, — всі дванадцять колін:
Ухвалили усі як один: „Смерть, не плін!“
(Шептуни під шумок по кущах десь укрилися),
Боєві ж молодці дуже люто всі билися,

Хто лопатою бив, хто гаком, хто кілком,
Амалика вони розтрощили цілком!

> І повибірав Мойсей людей зугадних зміж усього ізраїля, та постановив їх головами над людьми, тисяцькими, соцькими, полусоцькими й десяцькими й писарями. І стали вони судити людей повсякчас.
>
> 2 кн. Мойсея, 18, 25—26.

Водилися завжде нелюде-собаки,
Паперу про се понаписано паки,
Не паки, а просто горюки:
Водилися все душогуби й злодюки.
Чи новий ви візьмете чи старий завіт,
То скрізь про уголовщину знайдете звіт.
Так вже встановлено мабуть недолею злою,
Що декого конче жене до розбою:
Бо Івани-Петри і Абрами та Якови
Що до сього усі скрізь однакові.
І розбійники є у якого завгодно народа.
У жидів за часу їх „Ісхода“
Злочинство росло і росло без кінця:
Там — синок уколошкав свойого ж отця, —
Там — вночі ограбовано касу контори,
Там — украдено круп три гомори,
Там — забрали вола, там — осла, там — коня,

Там — насильство творили за білого дня,
Там — байдуже, в буржуя чи в брата-робітника свого —
Анархісти залізли щораз до намету чужого...
Ні управи на них ніякої нема, ні закона.
В Рефидині Мойсей взяв закликав Арона:
— Ось що, брате мий милий, Арон,
Босячву всю нам треба повимести вон,
І почистить не гріх в анархистів би клуби:
Чи не чорна нам сотня показує зуби?
Обзавестися треба зокрема командою
Для розправи з анархо-розбійною бандою,
Що прикрилась обличчам брехливим та вдачним.
Треба, брате мій, бути тут дуже обачним,
Відріжняти уміти сваволю від волі,
Комісарів надійних призначить доволі,
Щоб наладили нам по районах суди.
Без порядку загинуть всі наші труди.

Як вводилось порядок, я точно не знаю.
Все-ж без більшої свари дійшли до Синаю!

ГЛАВА VI.

Ся глава оповідає,
Що сталося коло Синая,
Як розправлявся Мойсей з лицемірами,
Буржуями, меньшевиками й есер-маловірами.

І встав Мойсей та Йосуя, слуга його, і пішов Мойсей на гору до Бога.

2 кн. Мойсея, 24, 13.

І вбачили люде, загаявся Мойсей зійти з гори, і згромадились люде до Арона і мовляли до нього: Заходись лишень та пороби нам богів .. І зробив їм (Арон з їхнього золота) литого бичка... І вознесли жертви огняні і жертви мирні. І посідали люде їсти й пити з ним і вставши позаводили іграшки...

2 кн. Мойсея, 32, 16.

Коло Синая-гори
Все ногами пішло догори.

Залишивши народ на догляд Аронів,
Мойсей став працювати над збором законів.
Засів на лихо за таблиці завіту.
Днів сорок за працею сею не бачив він світу.
Мойсей ввесь у декретах. А тою добою
Знов безладдя повстало у них під горою.
Шептуни — все народ потовкучий,
Головне ж книжковий, балакучий,
В буржуазній, єгипетській мудрости чулий —
Знову стали хвалити порядок минулий
Та Мойсея ганьбить, обмовляти:
— „Не добром, браття, витівки сі доведеться кінчати!
Чи нам з рилом суконним в калачний стать ряд?
Нам говорять усе про новий, ліпший лад?
Заживем — соціяльно, мовляв, коммунально!
За ніс водять усіх натурально!
Хто повірить такому знущанню,
Щоб — по щучому будцім навчанню,
Чи Мойсеєвому мов приказу —
До соціяльного царства ми вскочили б зразу,
Не зазнавши як слід буржуазного строю?!
Ліпше ходити в убранню чужого покрою,
Ніж хверцювати нам зовсім без плаття!
Схаменіться, отямтеся, браття!
Захопила усіх нас лиш люта обмана:
Повела нас в пустиню без ціли й без плана.
Та се ж, браття, не ціль:
Одному засідати в горі шість неділь,
Полишивши всіх нас тут лихому безділлю!
Геть к чортам їх і з їхньою ціллю!
Треба, браття, самим нам усе будувати!
Час нове вже правительство нам призначати,
Треба вибрать нам, браття, людей з головою,
Кабінет утворить раз з метою лише діловою,
Де б узгляднялось кожнісеньку ґрупу народу,
Де би кляси могли наладнати... угоду,
Щоб зберігти інтерес всіх сторон!..."

Зпантеличивсь від слів таких навіть Арон.
Шептунам тим Арон здав ганебно позицію,
З „демократами“ всіми вступив в коаліцію,
Бужуазні всі партії став він обходити,
По єгипетськи справу заводити.
Кінчив тим, що заплутавшись в лапах дорадників,
„Демократів“ шкідливих, народові зрадників,
І попавши на гак мастака биржевого,
Він створив їм *бичка золотого*.
Зпантеличений з тої угоди й дозвілля,
Весь народ ошалів з божевілля.
Стали пристрасти грати й рости апетити,
Посідали всі люде там їсти та пити,
І, принісши всі жертви, почали гуляти
Навкруги *золотого теляти*.

І повернувся Мойсей, і спустився з гори, а таблиці свідчення в руці його...

І почув Йосуя голос люду, що вигукував, і каже Мойсеєві: Військовий погук у коші. — Та ні, каже Мойсей, не так гукають подужники й не так гукають подужані; голос переспівів я чую...

І рече Мойсей Аронові: Що тобі заподіяли сі люде? За що навів на їх великий гріх? І рече Арон: Не палай гнівом на мене, добродію. Ти сам знаєш сей люд, який він ледачий.

2 *кн. Мойсея*, **32**, 15—22.

Сорок днів виснажався Мойсей там один,
Сорок днів боронив туди доступ Навин,
До останнього часу не зная,
Що творилося долі, довколо Синая.
І сказав якось ранком Мойсей так Навину:
— Чей пора вже нам буде спуститись в долину,
Не повстало би з ними чого там?
Та чи ж довго народ обдурить живоглотам?
Не були ще Мойсей та Йосуя в долині...
— „Ой, там лихо якесь, мабуть, діється нині!

Чую, — каже Навин: крики збоїща в стані.
Та не бачу нічого я зовсім в тумані.“ —
А Мойсей усміхнувся: — „Якого там чорта!
Справа зовсім тут иншого сорта:
Чую, брат, там зовсім не до бою, —
Галасує народ з перепою!“
До наметів спустившись в долину,
Мойсей і Навин дивну вздріли картину:
„Вся ізраїльська — скільки було лише — сила
Під телям золотим голосила!
Поваливши теля золоте на огнище,
Перегарок Мойсей сам ростер в попелище.

Се чиїми ж народ розледащівся марами?“
Не словами, а тяжкими хмарами
Розносити Мойсей став Арона:
„Ах ти — квочка стара, ах ворона!
Що ти тут без мене наварганив?
Подивися: народ весь споганив!“
Відповів тут Арон, з переляку икаючи:

— „Що ж не знаєш людей сих, мене тільки лаючи?!
Чи твій розум змагань їх не знає?!
Від каміння їх впасти — ніхто не бажає!“

І вбачав Мойсей, що розузданий се люд, а розуздав його Арон на сором їх перед противниками їх. І став Мойсей у кошових воротях і покликнув: Хто за Господа, до мене! І скупились до нього всі сини левієві. І каже їм: ...Підпережи кожен меча свого при бедрі, пройдіть... і побивайте браття ваше і товариство ваше і сусід ваших. І вчинили синове ізрайлеві по слову мойсеєвому; і полягло того дня з люду до трьох тисяч чоловіка.

2 кн. Мойсея, 32, 25—28,

Але справи одначе уклалися грізно:
Всі дванадцять колін вже змагалися різно.
Поклонившись теляти, вони через силу
Домагатись почали розділу.
Серед люду не стало братерства і ладу
Ворогам всенародним на сміх та відраду.
— Встань, Ізрайлю, великий єдиний нарід!“ —
Так Мойсей закричав у найперших воріт:
„Простора, Ізрайлю, гріхів твоїх повість.
Ідіть до мене, в кім лишилася совість,
Прогонім шептунів; ся провина мине.
Ідіть до мене!“
І прийшли до Мойсея за тої неслави
Левіїна племени лави.
— Браття! — каже Мойсей: хопайте мечі!
Хай загинуть від ваших рук всі трепачі!
Ви — краса революції, ви — її міць,
Ви втримаєтесь знову, хоча б силоміць;
Хай не знайдуть у вас ніякої пощади
Всі народ спокушаючі гади!“
І погибло в той день від мечів і ножів
До трьох тисяч мужів,
До трьох тисяч тих зрадників гидких народу.
Так вожай боронив у нужді знов Свободу.

Так дійшов і Мойсей до лихої розправи:
Меч буває надійною скріпою й доброї справи.
Своїх дум про сю „скріпу“ тут вам не скажу я,
Щоб не взяв часом грець ще живого буржуя!
Хай його тоді грець лихий хватить,
Коли всі він податки заплатить!

ГЛАВА VII.

Глава сьома — не смішна:
Философія одна.

Нам про Біблію, браття, попи набрехали.
Правди, браття, про Біблію ми й не чували.
Нам про Біблію кажуть з амбонів торжественно,
Мов, святе се писання і навіть божественне.
На божественний лад нас настроють зарані
Й виїзжають попи... на словеснім тумані.
Те плетуть, що для них, товстопузих, з руки.
Що ми тямим в писанню? Всі ми — дураки,
Люде темні, мовляв. І всьому ми повіримо
І попівських тих брехень про Біблію не перевіримо.

Поділюся я з вами бодай не секретом:
Була Біблія довго для нас під запретом.
Не пускали владики її в оборіт,
Щоби не бунтувала задарма нарід,
А коли в оборіт її пущено,
Головну її суть вже пропущено:
Де добавили слово, де слово убавили,
Взагалі цілу Біблію так „понаправили“
І таке розвели вже пізнійше „товмачення“,
Що від Біблії, тільки й лишилось означення.
Все це, голуби, з правдою вірно.
Я лиш соту частинку навів вам, примірно,
Правду всю оповівши отсе о біблійнім Ісході.
Далі мова моя — буде в цім таки роді,
Та ж і повість о тім же герою.
За „Ісходом“ — чи книжкою себто другою —
Йде „Левит“, книга третя й четверта, чи — „Числа“
Ми дійдемо до їхнього вірного змисла,
Коли скинемо геть всю священну лушпину.

Обдурити ще можна дитину,
Я ж ні в сон, ані в чох, ані в чорта не вірю:
Все мозками своїми мужицькими мірю, —
Мені зовсім не важно: святе, несвяте?
Важно: як воно справді було усе те!
Як до нас всі трудящі колись вікували?
Як вони бідували? За що воювали?
Чи за те, за що й нині ось бється нарід?
І чи не до тих же самих воріт,
Куди й прадіди наші змагались, штовхаємось?
Чи не на тім же шляху спотикаємось?
Не ту ж правду шукаємо, що віки-віками
Під сьома знаходилась замками?

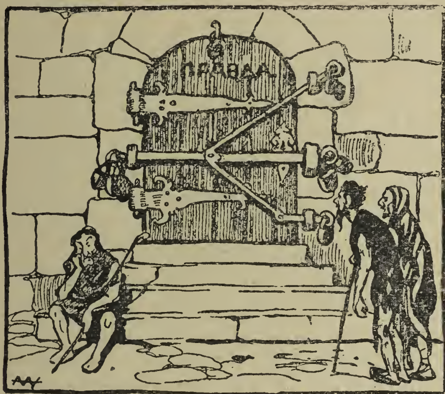

Що-сьома! Не було й ліку всіляким замкам!
І до правди шляхів не було біднякам.
Багачі всі з пикатопопівською зграєю
Оббірали бач „менчого“ брата з убогою стаєю,
І спірались вони на старий і новий свій завіт,
В яких дійсної правди нема від давнішніх вже літ,
Себто: правда була, але — в імени божім — своєю
Замінили її супротивники наші брехнею!
Споконвіку правда свята була завжде в загоні.

Що вам, браття, сказать о Синайськім законі?
Він нелюбий цілий ні попам ні властям,
Так вони уживали його по частям,
Брали те, що було їм, злодіям, лиш зручно.
Тому пузо росло у попів дуже тучно,

Тому густо було у попівськім инбарі,
Тому їли солодко царі та бояри,

Їли смачно, вдягалися пишно, —
Тому й правди бач не було слишно,
І мужицька недоля була все гірка,
Коли був мужикові і чорт за царька!
Про Синайський закон говорить я не стану.
Життя наше ми нині будуєм по плану,
В головнійшім з синайськими планами згодному;
Тільки те, що сприяє благу народному, —
Не користи народного ворога, —
Нам святе, те ми цінимо дорого!
Так, це — ми, перед ким мироїди-буржуї тремтять,
Ми, кого підголоскам буржуї велять обмовлять,
Ми, кого проклинають „святі" усі ризники:
— Душогуби! Злодії! Харцизники!
Коммуністи трикляті сі большевики! —
Ми, кому перший друг — не тузи-кулаки,
Й не якісь куркулі-верховоди,
Багачі-пузачі, хапуни-паливоди, —
А трудящий народ, гольтіпа, сирота,
У кого пес та кіт — усього живота,
Хто — без поля, знарядь, без коня, задарма,
Ввесь свій вік не вилазив з чужого ярма.
Ось таким мужикам, — гольтіпі, парубкам,
Твердимо ми: Робітник візьме усе сам!
Все, над чим ви свій піт проливали роками,
Живоглотів кормивши своїми трудами!
Ваше — все. Відбірайте своє.
Годі ласитись вам на життя лиш чуже,
На життя мироїдське усе зазіхати
Та довчасно від голоду трупом ставати.

Поту нашого ироди цідили — страсть!
Петля їм — трудова і совітська ся власть.
Заживи ж, чорний люде, помігши совітам,
Як не снилось ні старим ні новим завітам!
Але з Біблії все-ж ми візьмемо науку:
Хай дідівські помилки послужать онуку!

ГЛАВА VIII.

**О тім, як ізнов розгорілися страсти,
О совітській, радянській теж, власти.
(Зовсім як у Москві або в Петрограді).
О меньшевику-Елладі й есері-Модаді.**

І було на другий рік, другого місяця, на двадцятий день... сини ізраїлеві рушили чергою по Синайському степу; і спустилась хмара в Паран-степу.

4 кн. Мойсея, **10,** 11—12.

Попращався Ізраїль з Синаєм-горою;
Другий місяць вже другого року був тою добою,
Як після переходу трьохднівного,
Після ропоту знов дуже гнівного,
Після злих суперечок і лайки
Він в Парані-степу розложив свої стайки.
Шептуни тим часом майже в кожнім коліні
Стали чутки ширити о зраді, чи зміні,
І з завзяттям упорним
Називали все біле — лиш чорним
І все чорне — пребілим:
— Треба бути дурним або дуже вже смілим,
Щоб гадать, ніби справі поможуть... таблиці!
Хе-хе-хе! тут кажи які хоч небилиці!

Дорожіють харчі, край крамниць все хвости:
Що ні хвіст — півверсти?!
Кільки сліз пролила над сим кожна еврейка!
А круп скільки — хиба накормить канарейка!
Ну, та се ще бодай пів-біди!
Скоро ж будем зовсім без їди!
Все спасіння в однім — чи казать се стократ?
Повертайте назад! Повертайте назад!
Хе-хе-хе! Бачця ось: про землю вам декрет,
А чи є та земля і де є? Це — секрет.
Хананеяне може дадуть її даром?
Та вони нас таким приголомшать ударом!
Припустім, що землю ми добудемо з бою.
Що ж потім? Переріжемось всі між собою.
Чей знайомі уже ми з такими дільбами.
На коліно коліно полізе з ножами!

> А землі не продасться довіка.
> І коли зубожіє твій брат... не поставиш його до невільничої роботи.
> 3 кн. Мойсея, 25, 23—39.

— Ну, а це ось — закон? — шептуни собі далі
На таблиці Мойсея усе нападали:
„А землі не продасться довіка“.
Се ж приватне майно чоловіка?!
Що нажив ти, наприклад, своїм лиш горбом,
У тебе відбереться твоїм же рабом?
Та проте: сим декретом і рабство... касується!
Раб хай пє, їсть, лежить та без діла красується;
Ні нужди ніякої ні навіть турботи:

„До нівільничої не поставиш роботи!“
Та спитайте ж якого ні будь дурака:
Де ж хазяйство, щоб в нім не було парубка,
На якім не лежала б робота вся чорна?
Написала декретів голівка моторна!
Наплела стільки всяких пустих нісенітниць, —
Що вже й слухати годі дурних сих обітниць!

...І сини Ізрайля плакали: Хто знов, мовляли, годуватиме нас мясивом? Памятаємо рибу, що задармо їли в Єгипті, огірки й дині, пір і цибулю й часник. А тепер прагне душа наша; нема нічогісенько, сама тільки манна перед очима нашими.

4 кн. Мойсея, 11, 4—6.

І знов між народом пішли розговори,
Суперечки та лайка й докори.
Щораз чулося скрізь: Ой, обридло!
— Надокучило! — Страшно таки остогидло!
— Ми блукаємо й даром лиш бродимо.
— Все спокою собі не знаходимо.
— З кожним днем моя Саронька сохне і чахне.
— Я про мясо забув навіть, як воно пахне.
— Авироне Завулич, а як ми бувало...
— Випивали? Ох, тямлю. Та шкода, що мало.
— Подадуть так тобі пiричок-чесничок...
Чарка чистої — ви памятаєте се? — пятачок.
— Оселедчик тобі... огірок або диня...

— Ну й життя ж ти моє, ся триклята пустиня!
— Навіть манни нема... Аджеж просто умора:
Пятий день видають по восьмущі гомора!
— Ну, та я і восьмушки давно вже не їм,
Бо мені очортіла ся манна зовсім.
Подивлюся й — завадить. Розумієте самі:
Нічогісько, крім манни, не бачу очами...
— Побавився б падлюка, своєю він манною!
— Провались він з землею... обітованою.

> І промовив Мойсей до Господа. Звідки взяти мені мясива, щоб нагодувати ввесь оцей люд? Бо з плачем приступають вони до мене, говорячи: Дай нам мясива їсти.
>
> Не в моготу мені одному вести люд сей.
>
> І рече Господь Мойсеєві: Склич мені сімдесят чоловіка із старшини в Ізраїля, і возьму від духа що на тобі, та й взложу на них, щоб несли з тобою тягарь народу та щоб не одному тобі нести його.
>
> І зібрав сімдесят чоловіка... Два ж чоловіки зостались в таборі: один на імя Елдад, а другий на імя Модад... і стали вони пророкувати в таборі... Йосуя Навин і каже до Мойсея: Добродію мій, заборони їм!
>
> 4 кн. Мойсея, 11, 11—28.

І Мойсей від подібних тревіг
Занедужав нарешті і встати не міг.
Пролежав дві неділі
У постілі
І про все передумав докладно,
Ухвалив: одному управляти неладно:
Все один — і в біді і в одвіті.
Уложили декрет о Совіті,
О центральнім Совіті, колінних, місцевих, —
Щоб мужів вибірали в совіти взірцевих.
Хай, мовляв, все, що треба народному щастю,
Метикується добре Совітською властю!
Вибірали совіти загарливо-живо.
Взагалі утворились совіти, чи ради, надиво.
Було перших порадників сімдесят два.
І у кожного з них — на плечах голова!
Всі з Мойсеєм тягнули одним дружним ладом,
Окрім тільки Елдада з Модадом —

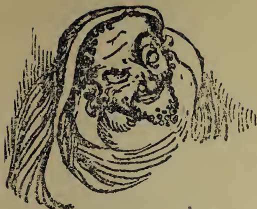

Сі тягнули на свій найлукавійший лад.
Був Елдад — меньшевик, був есером Модад.
Два — лихі шептуни, всі ж останні —
Большевицький нарід, люде дуже старанні!

ГЛАВА IX.

Як скінчились догодувачівські всі штуки,
На які люд засуджено муки
І на який час,
Та яка тут наука для нас.

І післав Мойсей мужів з Паран-степу розглєдіти Ханаан землю. І пішли вони розглєділи землю гронну... і зрізали там вітку з однією гроною ягід та й несли її два на жердці...

І вернулись вони звідти... і оповідали. Прийшли ми в землю ту; тече вона молоком та медом і се плоди її. Тільки що потужен люд, що живе в тій землі, і утверждені міста вельми великі. Не буде в нас сили увійти між сих людей, бо вони сильнійші ніж ми.

4 кн. Мойсея, **13**, 17–31.

Погубили євреї всю справу в Парані.
Було ропоту досить в народі і рані,

Але... то були лиш цвіточки.
А в Парані дійшло вже до точки.
Обхопили нарід ввесь жахота і страх.
Розлетілися в прах
Всі надії, що людям служили опорою:
До принади-землі, володіння которою
Стільки раз обіцялось народу,
Не було очевідьки підходу.
Повернула з землі ханаанської їхня розвідка.
З виноградною гроною дивна та вітка
Ввесь народ спокусила і всіх упевнила,
Що розвідка крізь справдішній рай проходила.

Та розвідчики ті, крім Навина з Халівом,
Обявили народу з злобою і гнівом:
— Це все вірно, що ми побували в раю,
Та які там народи живуть... в тім краю!
Міць — страшна і культура велика.
Перед ними — орда ми лиш дика.
Монархічний там лад. Буржуазія знатна.
Безробіття нема, і кормівля достатна.
Не на манні сидять. Їдять мясо й крупчатку,
Революції зовсім нема і в зачатку.
Та і що ми, між прочим,
Ханаанським робочим,
Показали би? З їх виноградом?!
Чи привабимо нашим невиданим ладом?
Соціяльним... розором? Насильством... свободним?
Рівноправством ось нашим... голодним?

Силоміць не візьмемо. Се просто — дурниці.
Городи ханаанські се — кріпости з криці.
Військо виглядом зовсім з єгипетським схоже.
А вже техніка... Господи Боже!
Перед нею ніщо наші палки!
Наша зброя годиться лише що на скалки.
Коли ж вийдуть на нас ханаанські полки...
Не калятимуть навіть руки:
Переморять частину отрутою,
Инших знищуть стрільбою їх лютою.
Решту десь прикінчать на кону.
Стратять всіх нас неначе яку сарану!

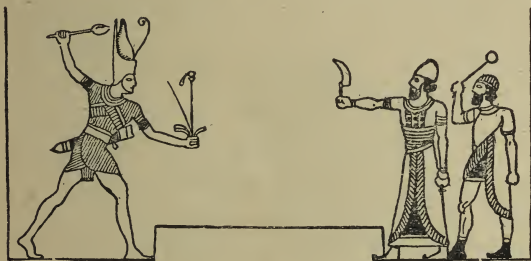

І плакали люде... І нарікали на Мойсея та на Арона всі сини ізрайлеві, і мовляла до них вся громада: Ой, бодай би ми були померли в єгипетській землі, або коли б погибли в тій пустині. І про що веде нас Господь у цю землю? Щоби ми полягли від меча? Та щоб жінки наші і діти зробилися здобичею? Хиба ж не ліпше нам вернути в Єгипет?

І мовляли одно одному: Виберемо собі голову над нами, та й вернемось в Єгипет. А Йосуя Навин та Халів Єфуненко з тих, що ходили на розглядини в ту країну, пораздирали на собі одіж і промовили до всієї громади синів ізрайлевих: Не лякайтесь людей в тій землі, бо вони будуть хлібом про нас: час відступився від них.

І сказала вся громада: Побити їх камінням. І рече Господь Мойсеєві: А докіль ще будуть зневажити мене сі люде?

Вони не побачать землі, що про неї клявсь я батьками їх. І поляжуть трупом в цім степу. А діти їхні попасатимуть в пустині сорок років.

4 кн. Мойсея, 14, 1-33.

Було всяких клопіт
Повнийріт
У Елдада з Модадом.
Піт котився з них грядом.
В один день облітали вони всі коліна:
— „Геть до дідька старезного хріна!

Товариші, аджеж ясно. Доколи
Ми в Мойсеєвій буемо волі?
Нас Мойсей все водив скрізь шляхами незручними.
Він **совіти** наповнив своїми підручними.
Самі вовкові в пащу ми голову всунули.
Геть його! Краще б власть ми совітську усунули!
Геть! Тримайтеся нашого плана:
Авирона в вожаї візьмім чи Датана!
Все одно. Ще суворішним буде Хорій.
Хай ведуть нас в Єгипет метчій!"
З шептунами завзятими все сперечаючись,
Від жалю ажно одіж рвучи, побиваючись,
Щоб від кроку лихого народ заховати,
Благородний Халів разом з смілим Навином
До його стали палко ось так промовляти:
— Чи ваш світ на Єгипті зійшовся вже клином?
Заспокойтеся, товариші! Та по що ви?
Честь і сором забути готові!
До петлі тягнуть вас шептуни, лихі зводники.
Мати чесна! Святі всі угодники!
Вас Елдад з тим Модадом, худобою лютою,
Напоїв угодовства отрутою?
Що він вам доказав у промові своїй хуліганській?
Що панують буржуї в землі Ханаанській?
Сим так міцно ваш дух замутивсь?
Але... час вже від них відступивсь!
Доба, браття, за нас.
Паде лад буржуазний! І близький той час..."
— Час? Який? Доба нашої гибели!
Геть! Гоніть їх! Не вірте! Ведуть до загибели!
Бий чортів! Бач яких розіграли героїв! —
Ледве спасся Навин від жорстоких побоїв.
А сиромі Халеву чимало влетіло.

Чим одначе кінчилось смутне отсе діло?
Віщувати тут можна було, і не бувши пророком:
Уся справа скінчилась страшенним уроком
Сим людцям, що себе так нікчемно вели:
Ніодин не зобачив завітного щастя землі.
Сорок літ по пустині євреї блукали.
Вимер рід легкодухий. Живими зостали
І війшли в Ханаан з поколінням новим,
По спробунках тяжких, розірвавши з старим,
Лише двоє — Халів та Йосуя Навин.

Памятайте се, браття, усі як один!
Бороніть власть Совітську — Ковчег бережіть!
Большевицьку політику міцно ведіть!
Жде багато вас бід — сього не ховаю —
На шляху до ладу соціяльного раю.
Непорушно тримайте завіт, за який узялись,
Бо як зрадите лиш, як євреї колись,
Слабодухість в біді виявляючи,
Всі загинете, в рабстві конаючи.
Всім вам край тоді буде, а з вами й мені.
А тепер я, кінчаю, молодці мої.
Все вам начисто виклав і — кришка.
Чей потрібна й мені... передишка.

Март, 1918 року.

ПОСЛІСЛОВО.

І відповів царь (Робоам) людям жорстоко: Коли батько мій (Соломон) накладував на вас велике важке ярмо, так я наложу важенне; коли батько мій карав вас палками, то я каратиму скорпіонами.

І відпав Ізраїль од дому Давидового по сей день.

Як те довідались усі ізрайльтяне, що Еробоам вернувся від Єгипта, покликали його в народні збори та й зробили його царем над усім Ізраїлем.

1 Кн. царів 12, 13—20.

Хто б ні був, читачу, ти: старик чи юнець,—
Дочитавши сю книжку до слова „конець",
Не кінчай, мій добродію, сим:
Попрацюй над „Завітом старим", над усім,
І задумайсь міцнійш над новою добою.
Півшляху я пройшов тепер разом з тобою,
Впереди тебе жде ще також половина.
Той, хто перечитає „Ісуса Навина",
В „Книгу суддів ізраїльських" вникне,
Зрозуміє ще восьму главу „Книги Царств",
Той, хоча б вже й зазнав він совітських митарств, —
Проти власти совітської зовсім не пікне.

*   *
*

Хмар багато ще грізних над Руссю новою.
„Филистимляне" нам погрожають війною.
Неодне, може, жде ще нас всіх потрясіння.
Та за вільную Русь ми повстанем стіною!
Власть совітську зміцняйте, бо з нею одною,
В ній самій наше, браття, спасіння!
Чи багато жиди колись щастя з царями зазнали?
Ні Саул, ні Давид, ні мудрець-Соломон
Щастя бідному людові зовсім не дали.
Робоамове берло було — скорпіон.
І пішли після сього врозбрід всі коліна
І, попавши з царями в лихий переплiт —
Все було тут: і боясть погана і зміна! —
Понесли на собі подавляючий гніт
Асирійського і Вавилонського пліна.

Ми ж хоча й наладнали життя лиш вчорні,
Та ніхто не гарцює на нашій спині.
Так якого ж бажано нам хріна?!
Ось який я совіт вам і приклад даю.
Коли се ще усім вам неясне, — негарно:
Значить, весь я в пророка удався в Іллю,
Що на проповідь теж усю силу свою,
Як відомо, вгатилив намарно.

Март, 1920 року.

ОСТАННІЙ ПЕРЕВАЛ.

Везуть мене чи сам я їду,
Все знаю, сидячи в своїм возу,
Що рано святкувать побіду,
Що гади повзають внизу,
Що воздух повний ввесь отрути,
Що вільно ми тоді зітхнем,
Коли в бою з останнім гадом лютим
Йому ми голову зітнем.
Товариші, в великім, як і в малім
Є заповітна скрізь черта:
На перевалі небувалім
Дорога завжде є крута.
Напружимо ж свої змагання,
Щоби з успіхом боєвим
З вершин в Долину осягання
Ввійти суспільством трудовим!

Демян Бєдний.